

РЕШЕНИЕ

на Постоянната комисия по природни науки, математика и информатика, за резултатите от извършеното оценяване по процедура за програмна акредитация на професионално направление 4.4. Науки за земята от област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика, в Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“, Факултет по Природни науки, Катедра „География, регионално развитие и туризъм“

1. Хронология на процедурата:

Процедурата е открита от Постоянната комисия по природни науки, математика и информатика на 05.11.2018г. (Протокол № 20) по искане на висшето училище (вх. № 835/05.10.2018г.).

На заседание, проведено на 16.12.2019г. (Протокол № 28), на основание чл. 88 а, ал. 4 от ЗВО и чл. 12, ал. 6, т. 4 от ПДНАОА, членовете на ПКПНМИ приеха доклада на експертната група в състав: проф. д-р Марияна Николова, доц. д-р Климент Найденов, докторант Сотир Плочев и наблюдаващ процедурата, член на ПКПНМИ доц. д-р Анатолий Ангелов, утвърдена с решение на Акредитационния съвет на НАОА от 27.06.2019 г. (Протокол № 13). Експертната група извърши посещение в Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“ през периода 09 – 11 октомври 2019 г.

Постоянната комисия по природни науки, математика и информатика на 05.10.2015 г. (Протокол № 19), взема следните решения, относно процедура за **откриване на професионално направление 4.4. Науки за Земята** в Шуменския университет:

Дава положителна оценка на Проект за откриване на професионално направление 4.4. Науки за Земята за ОКС „бакалавър“ и за ОКС „магистър“ в Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“ и определя срок до **ТРИ години** след откриването на професионалното направление, в който висшето училище да поиска програмна акредитация.

Изпълнение на препоръките от предходната акредитация:

Постоянната комисия формулира **4 препоръки**:

Препоръка № 1: *В учебния план на ОКС „бакалавър“ за специалност „География и регионална политика“ да се включат основополагащи учебни дисциплини, които са традиционно необходими за подготовката на специалисти в професионалното направление 4.4. Науки за Земята. Срок за изпълнение: юни 2016 г.*

Препоръка № 2: *Да се прецизира квалификационната характеристика в учебния план на ОКС „бакалавър“, специалност „География и регионална политика“ относно бъдещата реализация на завършилите студенти. Срок за изпълнение: юни 2016 г.*

Препоръка № 3: *Да се повиши публикационната активност на преподавателите с квалификация в исканото професионално направление в списания с импакт фактор. Срок постоянен с ежегодно отчитане.*

Препоръка № 4: *Да се провежда политика за привличане и кариерно израстване на академичния състав в катедра „География и методика на обучението по география“, осигуряващ обучението и научните изследвания в професионално направление 4.4. Науки за Земята. Срок постоянен с ежегодно отчитане.*

Препоръка № 1. Включени са нови основополагащи учебни дисциплини, липсващи в утвърдения учебен план. Други три дисциплини са заменени с нови и една е преобразувана в резултат от сливане на две дисциплини. В учебния план е актуализиран и списъка с избираемите дисциплини.

С направените промени в учебния план за ОКС „бакалавър“ към настоящия момент присъстват основополагащи дисциплини необходими за обучението на студенти в ПН и е достигнат баланс между природно-географските и социално-икономическите дисциплини.

Препоръката е частично изпълнена.

Препоръка № 2. Квалификационната характеристика на специалност „География и регионална политика“, ОКС „бакалавър“ е актуализирана относно бъдещата реализация на завършващите студенти. Промяната на формулировката на възможностите за реализация на студентите е съобразена с изискванията на Националния класификатор на професиите и длъжностите в Република България.

Препоръката е изпълнена.

Препоръка № 3. Създадени са нови и са използвани стари организационни предпоставки за увеличаване на публикациите на катедрата в списания с импакт фактор. За тази цел успешно са използвани функциониращите на университетско и факултетно ниво мотивационни механизми. Обособен е финансов фонд от магистърските програми за финансиране на публикации с IF и SJR.

Препоръката се изпълнява.

Препоръка № 4. В Шуменския университет има действаща система за стимулиране на кариерното развитие на преподавателите и за привличане на млади учени. В резултат на ефективността на системата през периода е отчетено съществено израстване на академичния състав в катедрата.

Препоръката е изпълнена.

2. КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ (ESG) – ЧАСТ 1 (1-10) И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 78, АЛ. 3 ОТ ЗВО /Таблица 4/1:

Въз основа на доклада на експертната група ПКПНМИ направи следните констатации и оценки за изпълнението на критериалната система:

Констатации за изпълнението на критерий 1.1 в съответствие със стандарт 1 от ESG – част 1 (1-10): „При извършване на обучение в професионалното направление се поддържа и развива политика за осигуряване на качеството, която се оповестява и е част от стратегическото управление на висшето училище”

Обучението в ПН „Науки за Земята“ на ШУ “Епископ Константин Преславски“ се организира в съответствие с мисията, целите и задачите на Университета. Налице е цялостна система за управление на качеството, която стриктно следва приетите на университетско равнище документи – правилници, процедури, инструкции и др., свързани с различни страни на университетския живот – процес на обучение, научноизследователска дейност и др. В Университета функционира система за управление на качеството, приети са правилници, правила и инструкции, свързани с процеса на обучение и научноизследователската дейност. Осъществени са всички планирани одити.

Констатации за изпълнението на критерий 1.2 в съответствие със стандарт 1 от ESG – част 1 (1-10): „Управление на качеството на образованието”.

В рамките на професионалното направление е налице цялостна система за управление на качеството, следваща стриктно заложеното на академично ниво в ШУ като съвкупност от документи – правилници, процедури, инструкции и др., свързани с различни аспекти на

¹ Оценяването се извършва съгласно приетите от Акредитационния съвет Методика за оценяване по критериалната система на НАОА и Правила за гласуване на процедури за акредитация и за оценяване на проекти.

академичния живот – научноизследователска дейност, процес на обучение и др. В Етичния кодекс са залегнали правила и норми за гарантиране на академични свободи и нетърпимост към всякакви форми на дискриминация, спазване правото на интелектуална собственост, придържане към общия стандарт за цитиране и позоваване, недопускане на плагиатство. Създадена е и функционира система за осигуряване и контрол на спазването на академичните свободи и за предотвратяване и санкциониране на допуснати нередности. Няма документирани процедури на изпитни измами и плагиатство през последните 5 г.

Констатации за изпълнението на критерий 2.1 в съответствие със стандарт 2 от ESG – част 1 (1-10): „Висшето училище извършва обучение по професионалното направление като прилага процедури за разработване, одобряване, наблюдение и обновяване на учебната документация (квалификационни характеристики, учебни планове и програми и др.) при съдействието на представители на партньорски организации, студенти и други заинтересовани страни”

В ШУ са разработени и утвърдени от Академичния съвет, Процедура за разработване и актуализиране на учебната документация и Процедура за разкриване на ново професионално направление/нова специалност от регулирана професия, нова магистърска програма и нова докторска програма. Учебната документация е подготвена съобразно изискванията на нормативната база и вътрешните на ШУ, правилници и инструкции. Документацията се съхранява надлежно. Има ясно регламентирани правила и процедури, оформени в документи с обществен достъп, за всички елементи на учебната документация.

Констатации за изпълнението на критерий 3.1 в съответствие със стандарт 3 от ESG – част 1 (1-10): „Съществува система от правила и дейности, свързани със стимулиране на мотивацията и активната позиция на студентите в процеса на обучение по съответното професионално направление”

За ПН 4.4 Науки за земята има разработена необходимата учебна документация по образователно-квалификационни степени – квалификационна характеристика; учебен план; учебни програми на изучаваните дисциплини и ежегоден график за учебния процес. Обучението на студентите в професионалното направление се провежда в съответствие с Националната квалификационна рамка. Прилагат се съвременни и публично оповестени методи за оценяване и контрол на постиженията на студентите, които стимулират системната работа по време на семестъра и се възприемат положително от студентите.

Обучението на студентите отговаря на съвременните изисквания за обучение в бакалавърски и магистърски програми. Учебния план е подробно разписан, като студентите участват активно в неговото изготвяне. Изпитните процедури са ясно регламентирани. Документацията се поддържа много добре.

Констатации за изпълнението на критерий 4.1 в съответствие със стандарт 4 от ESG – част 1 (1-10): „Институцията оповестява публично приетите от нея документи, очертаващи „жизнения цикъл” на студента: прием в съответното професионално направление, развитие, признаване и дипломиране, както и доказателства за последователното им и прозрачно прилагане”.

Обучението се осъществява в съответствие с нормативните изисквания. Създадена е административна система за регистриране хода на бакалавърската и магистърската програми и за реализацията на завършилите студенти. Студентите се стремят да спазват сроковете за обучение и дипломиране. На ниво катедра се анализират преходните етапи на обучението и постигнатите от студентите резултати. Студентите имат участия в различни научни форуми в страната. Въвеждането на Системата за натрупване и трансфер на кредити в ШУ, приемането на ШУ за пълноправен член на Асоциацията на европейските университети (04.07.2003 г.), както и получаването на 30.04.2004 г. от BVQI сертификат за качеството на обучение улесняват мобилността на студентите както на национално, така и на международно ниво.

Създадени са условия за включване на студентите в научноизследователска дейност. Броят на студенти, включени в изпълнението на изследователски проекти в професионално направление 4.4. Науки за земята е 19, от които 13 бакалаври и 6 магистри, като общия брой на проектите в обучаващото звено е 113 за отчетния период.

Спазени са изискванията към съдържанието на основните документи за образование и квалификация, издавани от висшето училище. Създадена е административна система за проследяване на реализацията на завършилите студенти. Поддържа се база данни за реализацията на студентите.

Констатации за изпълнението на критерий 5.1 в съответствие със стандарт 5 от ESG – част 1 (1-10): „Институциите имат разработена политика за осигуряване на качествен академичен състав чрез прилагане на прозрачни процедури като част от стратегията за развитие на професионалното направление”

Университетът има приети и публично оповестени конкретни правила и процедури за заемане на академични длъжности, отговарящи на законовите изисквания за избор на квалифицирани преподаватели. В професионално направление 4.4 Науки за Земята в ШУ „Епископ Константин Преславски“ са разработени и приети от АС правила и процедури, с които се стимулира кадровото развитие и академичното израстване на преподавателския състав. Обучението на студенти в бакалавърските и магистърски програми се извършва от преподаватели на първи ОТД. Налице е преобладаващо изходяща мобилност на преподавателския състав.

Преподавателите, осигуряващи обучението по ПН 4.4 за ОКС „Бакалавър“ и ОКС „Магистър“ са 34, от които 25 са хабилитирани, 6 - нехабилитирани (асистенти и главни асистенти). Всички профилиращи дисциплини се водят от преподаватели на първи ОТД. За отчетния период са атестирани 21 (18 хабилитирани и 3 нехабилитирани) преподаватели, като всички са получили оценка „много добра“.

Кариерното развитие на академичния състав в ПН 4.4. в отчетния период се изразява в 3 защитени дисертации, 1 конкурс за „главен асистент“, 4 конкурса за „доцент“ и 3 конкурса за „професор“.

Констатации за изпълнението на критерий 5.2 в съответствие със стандарт 5 от ESG – част 1 (1-10): „Научноизследователската и художествено-творческата дейност на академичния състав и участието на студентите и докторантите в нея”

Хабилитираните преподаватели в обучаващото звено отговарят на критериите за оценка на кадрите, които могат да обучават студенти. Обучението и научното ръководство на студентите се осъществява от компетентни в своята област специалисти. Те са автори на монографии, учебници и учебни помагала, публикации. Академичният състав на основен трудов договор в катедрата осигурява добра академична среда за научни изследвания.

Преподавателите от професионалното направление са участвали в 113 научноизследователски проекти, в т.ч. 9 международни, 14 национални и в 90 университетски. Относителният дял на участвалите преподаватели в проекти е 100%. Публикационната активност на преподавателите включва 601 публикации, от които 12,0% в списания с импакт - фактор и импакт-ранг. Броят на публикациите с участие на студенти и докторанти от ПН е 70, от тях няма с IF или SJR, и 24 са в реферирани списания. Брой публикации с импакт-фактор и импакт -ранг на 1 преподавател на първи ТД – 0,5. На територията на университета е наличен достъп до научни бази данни на SCOPUS и Web of Science.

Констатации за изпълнението на критерий 6.1 в съответствие със стандарт 6 от ESG – част 1 (1-10): „Има осигурена и непрекъснато развиваща се финансова, материално-техническа и информационна база, необходима за учебно преподавателската, научноизследователската, художествено-творческата и спортна

дейности по професионалното направление, както и подходяща среда за дистанционно обучение, ако провеждат такава”

Осигурена е финансова, материално-техническа и информационна база, необходима за учебно-преподавателската, научноизследователската и спортна дейности. На студентите в професионално направление 4.4 Науки за Земята в е осигурена достатъчно аудиторна и лабораторна площ за учебна дейност, компютърни зали, които са снабдени с необходимия за работата на студенти и преподаватели специализиран софтуер, както и условия за упражняване на спорт.

За лекционни и семинарни занятия студентите от професионалното направление разполагат с 847 работни места ($847/57 = 14.86$) и площ 11.32 кв. м на 1 студент ($645/57$). За лабораторни упражнения студентите от професионалното направление разполагат с 183 работни места ($183/57 = 3.21$) и площ 21.13 кв. м на 1 студент ($317/15$). Студентите от професионалното направление използват Хидрометеорологичната обсерватория в гр. Шумен, която е на територията на университета, Институтът по океанология в гр. Варна, Географския стационар в гр. Земен и др. Учебно-научната база в гр. Земен разполага с настанителна база с 22 легла, учебна зала, площадка с полеви уреди за измерване на климатични елементи и др. Площта на компютърните зали в професионалното направление 4.4. Науки за Земята е 6.24 кв. м ($356/57$) (средно приравнен брой студенти).

Библиотеката на ШУ разполага с голям брой специализирана научна литература и се отчита нарастване на електронните информационни ресурси и книгообмена. Университетът има изградена платформа за дистанционно обучение. Налице е регламентирано академично и административно обслужване на обучението.

Констатации за изпълнението на критерий 7.1 в съответствие със стандарт 7 от ESG – част 1 (1-10): „Институциите имат изградена организация за управление на информацията, свързана с реализацията на обучението по професионалното направление и последващата реализация на завършилите”

В ШУ е изградена система за събиране и управление на информация, свързана с обучението и реализацията на завършилите студенти. Внедрена е и система за управление на работните процеси, в базата данни на която се съдържа информация за студентското положение по години и семестри. В професионално направление „Науки за Земята“ на ШУ има изградена организация за управление на информацията, свързана с обучението и последващата реализация на завършилите.

Информация за реализацията на завършилите студенти се събира и актуализира перманентно с цел информиране на потенциални потребители и подпомагане на завършилите възпитаници на Университета в процеса на тяхното развитие чрез учене през целия живот. Тази дейност се осъществява от администриращата катедра и Центъра за кариерно развитие. Съществува работеща система от дейности за връзка с алумни, координирани от Центъра за кариерно развитие. Добрата комуникационна инфраструктура в ШУ осигурява постоянен достъп на студентите до информационни масиви, от които могат да се запознаят със световните постижения в професионалното направление.

Констатации за изпълнението на критерий 8.1 в съответствие със стандарт 8 от ESG - част 1 (1-10): „Институциите публикуват ясна, точна, обективна, актуална и лесно достъпна информация за всички дейности, свързани с обучението по професионалното направление”

В ШУ е налице много добре функционираща система за разпространение на информация за образователния процес, както и за разпространение на резултатите от научноизследователската дейност. На WEB-страницата на ШУ се публикува ясна, точна, обективна и актуална информация за дейностите, свързани с обучението по професионалните направления. Ежегодно организираният „Ден на отворените врати на ФПН“, на който са поканени средношколците от региона, като целта е те да бъдат запознати

с дисциплините, включени в обучението по специалностите от ОКС „Бакалавър“ и ОКС „Магистър“.

В Университетското издателство „Епископ Константин Преславски“ е осигурена възможност за публикуване на научни трудове, монографии, учебни пособия, автореферати и др. За публикуване се използват услугите и на други издателства. През разглеждания период в професионалното направление са издадени 31 монографии и 33 учебника и учебни пособия.

Достъпна и своевременна е и информацията, касаеща възможностите за включване на студенти, докторанти и преподавателски състав в разнообразни програми за мобилности, както и в стажантски програми. През периода 2016-2019 г. са реализирани 8 входящи мобилности в специалност „География и регионална политика“, ОКС „бакалавър“ от студенти, обучавани в специалност Педагогика на обучението по география и биология“ (ФПН) и Педагогика на обучението по история и география“ (ФХН).

Констатации за изпълнението на критерий 9.1 в съответствие със стандарт 9 от ESG – част 1 (1-10): „Институциите извършват регулярен мониторинг (преглед) и актуализиране на учебните програми, съобразно еволюцията на научните знания и технологии, при обучението по професионалното направление”

Цялостната организация на учебния процес в ШУ, на учебната документация, документооборота, експертната, финансовата, информационната осигуреност на учебния процес, са предмет на наблюдение в рамките на извършващи се всеки семестър институционални одити. През периода учебният план за специалност „География и регионална политика“, ОКС „бакалавър“ е актуализиран 5 пъти, а за магистърска програма „Приложна география и ГИС“ – 2 пъти. За същия период учебните програми за двете квалификационни степени са актуализирани 2 пъти.

Резултатите от обучението се разглеждат на катедрен съвет периодично при отчитане на изпитните сесии; във връзка със записване на студенти за следващ семестър; при кандидатстване на стипендия; при кандидатстване за стипендия по Проект „Европейски стипендии и награди“; при подаване на молба за разработване на дипломна работа и др. Данните се анализират и при годишното отчитане на Работната програма по качеството на обучение на различни нива – катедра, факултет, университет.

Констатации за изпълнението на критерий 10.1 в съответствие със стандарт 10 от ESG – част 1 (1-10): „Институциите извършват планирани дейности за самооценяване и външни оценки на всички учебни програми по професионалното направление”

В професионално направление 4.4. Науки за Земята в ШУ регулярно се провеждат самооценки и външни одити. Резултатите се анализират и взимат предвид за актуализиране на програмите за обучение. Преподавателите от обучаващата катедра поддържат интензивни връзки с конкурентните висши училища, специализираните колегии по научни специалности, участие в научни журита и т.н. Тези контакти спомагат за анализиране на конкурентната среда и правилно ориентиране на пазара на образователните услуги у нас. В държавните изпитни комисии се включват представители на потребителите на кадри.

3. Капацитет на Професионално направление 4.4. Науки за земята

ШУ „Епископ Константин Преславски“ е направил предложение до Председателя на НАОА за запазване на определения капацитет при проекта за откриване на професионалното направление. Постоянната комисия подкрепя предложението на Шуменския Университет за запазване на капацитета.

В резултат на констатациите за резултатите от извършеното оценяване и обсъждането, проведено на **20.01.2020 г. (Протокол № 3)** членовете на Постоянната комисия, на основание чл. 88а, ал. 5, т. 1 от ЗВО и чл. 38, ал. 2 от ПДНАОА, гласуваха оценки по критериите за програмна акредитация на професионално направление по десетобалната система в съответствие с чл. 79, ал. 1 на Закона за висшето образование.

След обобщаване на резултатите от гласуването, в съответствие с приетите от Акредитационния съвет на НАОА „Правила за гласуване на процедури за акредитация и оценяване на проекти”, Постоянната комисия по природни науки, математика и информатика взе следните **РЕШЕНИЯ**:

1. Дава програмна акредитация на професионално направление 4.4. Науки за земята, от област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика, на Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“, на основание обща оценка 8,62 (осем цяло и шестдесет и две стотни) както следва:

ОКС „бакалавър”

специалност „**География и регионална политика**“ - редовна и задочна форма на обучение

ОКС „магистър”-

специалност „**Приложна география и географски информационни системи**“ - редовна и задочна форма на обучение

2. Сроктът на валидност на акредитацията е ПЕТ години, съгласно чл. 79, ал. 4 от ЗВО.

3. Определя капацитет:

ОКС "бакалавър" - 120 студенти

ОКС "магистър" - 100 студенти

Общо за професионалното направление 220 студенти.

4. Постоянната комисия по природни науки, математика и информатика формулира следните препоръки:

1. Да се повиши броят на публикациите на преподавателите с участие на студентите в реферирани и индексирани издания.

Срок: постоянен

2. В учебния план за ОКС „Бакалавър“ да бъдат включени дисциплини, свързани с приложение на геоинформационните технологии за управление на територията.

Срок: септември 2021 г.

3. В учебните планове да бъдат включени избираеми дисциплини, които задълбочават подготовката за регионално управление, насочено към климатични, демографски и икономически кризи.

Срок: септември 2021 г.

Общата словесна оценка в съответствие с получената числова е: съществено съответствие.

Председател на ПКПНМИ:
(проф. д-р Мария Шишиньова)